

Να γιατί...η λαϊκή τέχνη

Εν αρχή το σύνθημά μας είναι ένα: η λαϊκή τέχνη είναι επανάσταση. Και είναι επανάσταση διότι είναι αρχέτυπο λειτουργίας μιας πολιτικά ευνομούμενης κοινωνίας. Η τέχνη αυτή προέρχεται από και απευθύνεται προς τον λαϊκό άνθρωπο. Σ' αυτό το εκμαγείο επιβάλλεται να πλάθεται η εξουσία σε μια πολιτεία. Όχι μόνο δηλαδή να πηγάζει από το λαϊκό άνθρωπο αλλά και να απευθύνεται σε αυτόν.

Ποιος να είναι όμως άραγε ο σημερινός λαϊκός άνθρωπος;

Ο άνθρωπος αυτός που έχει δύναμη αλλά δεν έχει δικαιώματα. Αυτός που συνθέτει την κοινωνία αλλά αυτή τον αποσυνθέτει ως οντότητα. Αυτός που γράφει την ιστορία αλλά του αφαιρούν το λόγο. Αυτός που θέλει να δημιουργήσει έναν άλλο κόσμο αλλά του δένουν τα χέρια. Αυτός που θέλει να ακούσει αλλά του σφυρίζουν μια φάλτσα μελωδία. Αυτός που θέλει να αντικρούσει το αύριο και τον τυφλώνουν.

Κι όμως αυτός άνθρωπος, αποκλεισμένος από την «τέχνη» τους, μπορεί να παράξει την δική του τέχνη. Αυτή που θα αναβλύζει μέσα από τη λαϊκή του ψυχή, μέσα από τις αξίες και τα ιδανικά που σέρνουν μαζί εργάτες της ζωής και του κοινωνικού αγώνα.

Η λαϊκή τέχνη δεν περιορίζεται μόνο στο δημοτικό τραγούδι όπως θεωρούν ορισμένοι και μάλιστα σπεύδουν αυθαίρετα να το εντάξουν στα «μουσειακά παρελκόμενα». Η λαϊκή τέχνη δεν αδρανοποιείται, αλλά αναπτύσσεται και εξελίσσεται στο χρόνο μέσα στην υπάρχουσα κατάσταση και σε ρεαλιστικά - αντικειμενικά πλαίσια. Σε όσους επιμένουν να τη θεωρούν αναχρονιστική παραθέτω, ως μερικά παραδείγματα τους ρεμπέτες, το έργο του λαϊκού ποιητή Φώτη Αργουλέ, τα λαϊκά ποιήματα του Βάρναλη, τα μελοποιημένα χασάπικα του Γκάτσου, τα «ιερατικά ζεμπέκικα» του Μίκη και πολλά άλλα. Όλα με κοινή αφετηρία την αλήθεια της ζωής και το άχθος της πραγματικότητας. (Αναφέρομαι σε γνήσιο λαϊκό καλλιτεχνικό πλούτο και όχι σε κάθε κίβδηλη υποκουλτούρα που προτάσσεται και υποτιμά την ανθρώπινη υπόσταση με λανθασμένα πρότυπα και αξίες).

Ο πολιτισμός, που εμείς οι ίδιοι παράγουμε, ερμηνεύει αυτό που η ψυχή επιθυμεί να εκφράσει, καθρεφτίζει τις εμπειρίες και τα βιώματα κάθε λαϊκού ανθρώπου, τον αγώνα του κάθε επαναστάτη. Αποτελεί ένα είδος δημιουργίας που ακολουθεί τη σύγχρονη πραγματικότητα προσπαθώντας να προσεγγίσει τις αναζητήσεις και τα προβλήματα του λαού διαχρονικά. Φερ' ειπείν, το τραγούδι «Νύχτωσε χωρίς φεγγάρι» του Απόστολου Καλδάρρα κρύβει μια μικρή ιστορία αναφορικά με τον τρόπο που βίωσε ο λαϊκός αυτός τραγουδιστής τον εμφύλιο πόλεμο, καθώς το εμπνεύστηκε με αφορμή τις σωρηδόν συλλήψεις αριστερών από εθνικόφρονες στο Γεντί-Κουλέ. Όπως επίσης και το λαϊκό άσμα «Της γερακίνας γιός» είναι αφιερωμένο στα ανυπότακτα θύματα των βασανιστηρίων στα μπουντρούμια του ΕΑΤ-ΕΣΑ επί χούντας. Η λαϊκή συνείδηση όσο είναι αφυπνισμένη πάντα θα δημιουργεί και θα αναπλάθεται. Μην αναρωτιέστε, λοιπόν, αν υπάρχει λαϊκή τέχνη σήμερα, θα μας το πούνε αύριο. Αναρωτηθείτε μονάχα αν είμαστε αφυπνισμένοι και πνευματικά απεξαρτημένοι.

Η λαϊκή παράδοση ανήκει στο λαό και όχι στις σημαίες, είναι σύμβολο αγώνα αλλά δεν ταυτίζεται με σύμβολα αστικής εξουσίας. Οι ποπολάροι δεν αναδεικνύονται στα σύνορα, οι ποπολάροι ξεχωρίζουν στη «βιοπαλαίστρα».

Παίρνουν θέση στην πρώτη γραμμή και αγωνίζονται. Ο αγώνας και το πάθος τους για μια δίκαιη ζωή, για μια λαϊκή εξουσία δεν στριμώχνονται σε κράτη. Αγγίζουν όμως όλους τους λαούς όποιο χρώμα κι αν πατούν, όποιο νερό κι αν πίνουν, όποιον αέρα κι αν αναπνέουν, όποια ελπίδα κι αν καρτερούν.

Δεν έχουμε χρόνο να κοιτάξουμε πίσω, δεν έχουμε χρόνο να χωριστούμε, μονάχα να ενωθούμε, να σηκώσουμε στους ώμους μας τις ανθρωπιστικές αξίες των προγόνων μας, να τις φιλτράρουμε μέσα από ένα κοινωνικό - πολιτικό αισθητήριο και να συνεχίσουμε μόνο με αυτές που θα ανοίξουν νέες ατραπούς για ένα καλύτερο μέλλον.

Να, λοιπόν, γιατί η λαϊκή τέχνη...

(Γιώργος Μαγιάκης, περιοδικό Τέταρτο, 25-1-2013)

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις. 25 ΜΟΝΑΔΕΣ

2. «Δεν έχουμε χρόνο να κοιτάξουμε πίσω, δεν έχουμε χρόνο να χωριστούμε, μονάχα να ενωθούμε, να σηκώσουμε στους ώμους μας τις ανθρωπιστικές αξίες των προγόνων μας, να τις φιλτράρουμε μέσα από ένα κοινωνικό - πολιτικό αισθητήριο και να συνεχίσουμε μόνο με αυτές που θα ανοίξουν νέες ατραπούς για ένα καλύτερο μέλλον..» Να σχολιαστεί το νόημα της περιόδου σε 80-100 λέξεις. 10 ΜΟΝΑΔΕΣ

3. Να γραφούν μία συνώνυμη και μια αντώνυμη λέξη για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου. 10 ΜΟΝΑΔΕΣ

4. α) Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η πρώτη παράγραφος του κειμένου; 5 ΜΟΝΑΔΕΣ

- β) «Η λαϊκή τέχνη...αξίες.» Ποιο τρόπο πειθούς επιστρατεύει ο συγγραφέας; Ποια μέσα χρησιμοποιεί για να πείσει; 6 ΜΟΝΑΔΕΣ

- γ) «τέχνη», «μουσειακά παρελκόμενα», «Νύχτωσε χωρίς φεγγάρι», «βιοπαλαίστρα»: Να αιτιολογήσετε τη γραφή των φράσεων σε εισαγωγικά. 4 ΜΟΝΑΔΕΣ

6. Υπάρχει γενική συμφωνία για την ανάγκη διαιώνισης της λαϊκής τέχνης. Παρ' όλα αυτά η επαφή του σύγχρονου Έλληνα με την παραδοσιακή κουλτούρα και τις μορφές έκφρασης και τέχνης του παρελθόντος διαρκώς περιορίζεται. Με ποιους τρόπους θα ήταν σε θέση το σχολείο να ενισχύσει τους δεσμούς του μαθητή με τη λαϊκή τέχνη; Τι μπορεί να αποκομίσει από αυτή ο σύγχρονος Έλληνας; Εκθέστε τις απόψεις σας σε άρθρο που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα. 40 ΜΟΝΑΔΕΣ

Περίληψη

Παραγραφοποίηση
